

**יוזמות מחול"ה
מעורבות חברתית בקהילה
לשנת הלימודים תשע"א
(2010-2011)**

דצמבר 2010

דצמבר 2010
טבת תשע"א

לכבוד
ד"ר כמאל חוואלד
הגף להכשרת עובדי הוראה
משרד החינוך
דבורה הנביאה 2
ירושלים 91911

שלום רב,
בחוברת זו מוצגות בקשות לתמיכה בשבע יוזמות מחול"ה - מעורבות חברתית בקהילה, אשר מתנהלות במסגרת אורנים.
מכללת אורנים מייחסת חשיבות רבה למעורבות חינוכית וחברתית בקהילה, להשתלבות המורה כגורם מחנך ומשפיע בחברה ולפיתוח מנהיגות חינוכית-ערכית-חברתית - כחלק מרכזי מחזון המכללה.

לפיכך הסגל והסטודנטים באורנים פעילים בהובלת פרויקטים חברתיים, בשיתוף עם השדה החינוכי והקהילות בצפון הארץ, כדוגמת פעילות 'שדמות' - מרכז למנהיגות חינוכית ומעורבות חברתית לפיתוח מנהיגות אזרחית צעירה מובילה ויזום פרויקטים חינוכיים באזור הצפון, במגזר היהודי והערבי כאחד, יוזמות סביבתיות (בהיותנו 'קמפוס ירוק') וקהילתיות, כאלו המכוונות לשיפור התמיכה והסיוע לסטודנטים בעלי לקויות למידה וקשיי קשב וריכוז, וכן יוזמות פיתוח מנהיגות צעירה ישראל (אורנים)/גרמניה (סטודנטים יהודים).

יוזמות אלו מעודדות סטודנטים שלנו למפגש ייחודי וחוויתי עם אוכלוסיות יעד שונות בקהילה בארץ ובעולם, כגון צמיחת הגן הבוטני לכיוון הקהילה, יוזמת ירו"ק (תלמידים בעלי קשיי למידה וקשיים חברתיים), "יוצרים סרטים" (אסירים בבית מעצר ובבית כלא), או "מחנה ציור" (סטודנטים ונוער יהודי, ערבי וגרמני), ואף תמיכה בבוגרינו במפגשיהם עם נוער בסיכון.

בכבוד רב ובברכה

ד"ר מדי (מרים) וליצקר - פולק
רקטור המכללה

העתק: פרופ' יאיר קארו- ראש אורנים

ריכוז תכניות לניצול סל מעורבות חברתית – מכללת אורנים

מס'	התכנית	מטרות	אוכלוסיית יעד	יום	שעות	מרכז/ת התכנית
<u>1</u>	צמיחת הגן הבוטני לכיוון הקהילה עמוד 6	<ul style="list-style-type: none"> הרחבת הקשר בין ציבור המבוגרים והנוער מחוץ למכללה לבין הגן הבוטני. בניית קהילה מגוונת של מתנדבים בני גילאים ומגזרים שונים, אשר יפעלו יחדיו למען קידום המטרות השונות של הגן. פעילות זו תתרום להעצמת הסטודנטים הלומדים במכללה ולשימור פינת טבע בעלת מגוון ביולוגי יקר ערך מפני לחצי הפיתוח, לרווחת הקהילה כולה. 	סטודנטים מהמכללה, פעילים בקהילה מהציבור הרחב	ימי הפעילות נקבעים תוך תיאום עם בתי הספר	פעילות שוטפת בגן לכל אורך השנה	ד"ר מיכל (מוקי) גרוס
<u>2</u>	ליווי ותמיכה בבוגרי חח"ק (מט"מ+קד"מ) בעבודתם בשטח עמוד 8	<ul style="list-style-type: none"> המשך ליווי ותמיכה בבוגרי החוג לחח"ק (המעוניינים בכך) בהתמודדותם בשטח, כהמשך ללימודיהם בחוג ובשימוש בשפה, כלים, גישה, אמונות ותפיסות שנרכשו בחוג. 	מורים בוגרי חוג לחח"ק או סטודנטים בשנה ד' במסגרת סטאז'	טרם נקבע	שעתיים פעם בשבוע	גב' אסנת ניסנוב
<u>3</u>	ירו"ק – יחד רואים קהילה עמוד 10	<ul style="list-style-type: none"> מתן הזדמנות להעלאת דעות, אמונות, חוויות ולמידה משותפת על שלל נושאים ומצבים. באמצעות השיח – חשיפת תלמידים בעלי קשיים במיומנויות חברתיות להזדמנות לפתח ולרכוש כלים לביטוי עצמי בחברת השווים, לשיפור מיומנויות תקשורת בקבוצה, לטיפוח ועידוד הליכים דמוקרטיים בקבוצה - תוך שהם מונחים ע"י הסטודנטים שחוו אף הם בעברם חוויות דומות. 	10 סטודנטים בעלי לקויות למידה, כ-18 תלמידים מבי"ס יסודי בטבעון בעלי קשיים ובעיות דומים	טרם נקבע	שעתיים בשבוע	גב' כרמית שלו-לייפר

מס'	התכנית	מטרות	אוכלוסיית יעד	יום	שעות	מרכז/ת התכנית
4	"יוצרים סרטים" – סטודנטים ואסירים מצלמים סרטים עמוד 12	<ul style="list-style-type: none"> בניית תהליכים משמעותיים לסטודנטים ולאסירים, תוך שימוש בווידיאו, כאחת מסוגות האמנות, ככלי להעצמה אישית וקבוצתית 	סטודנטים שנה ג' במכון לאמנות, אסירים בבית המעצר "קישון" ובבית הכלא "כרמל"	סמסטר ב'	שעתיים שבועיות	גב' טלי גיל-שוורצברג
5	"מחנה ציור, 2011" (יהודי, ערבי, גרמני). עמוד 14	<ul style="list-style-type: none"> מפגש בינלאומי ודיאלוג אמנותי בקרב של סטודנטים ואמנים מבוהמיה ומישראל, בעלי רקע תרבותי, דתי ולאומי שונה: יהודים, ערבים, גרמנים, נוצרים ומוסלמים. במסגרת המפגש – ליבון השוני והקונפליקטים מהעבר וההווה 	סטודנטים לאמנות מישראל ומגרמניה: מכללת אורנים, באוהאוס (ווימר, גרמניה)	שבוע באפריל 2011		פרופ' דוד וקשטיין
6	מחנכים ומחנכות לעתיד כמנהיגות אזרחית מובילה בישובים ובקהילות במגזר הלא יהודי עמוד 16	<ul style="list-style-type: none"> פיתוח מנהיגות אזרחית צעירה - יצירת קבוצות מחנכים בעלי מודעות חברתית ומוטיבציה גבוהה לשינוי והובלה. הקמת פרויקטים חברתיים וחינוכיים למען הקהילה במגזר הערבי. 	20 סטודנטים ערביים, פעילים בקהילה בנצרת, עכו, כעביה, שפרעם	לכל אורך השנה, בתיאום מול בתי הספר	4 שעות שבועיות	גב' שרה שדמי-וורטמן

מס'	התכנית	מטרות	אוכלוסיית יעד	יום	שעות	מרכז/ת התכנית
<u>7</u>	מסטודנטים לחינוך למנהיגים חברתיים – סטודנטים מובילים מעורבות אזרחית מתנדבת בקרב תלמידי ובני נוער. עמוד 18	<ul style="list-style-type: none"> הקמת מנהיגות אזרחית צעירה, המושתתת על סטודנטים באורנים למען קהילותיהם. פיתוח תכנית חינוכית מערכתית המתמקדת בפעילויות חברתיות ביישוב, לגיבוש מודעותם הקהילתית של הסטודנטים והנערים והרחבת מעגלי השייכות שלהם. 	כ-100 סטודנטים מהמכללה וכ-200 סטודנטים מבתי הספר: אורט נצרת, אורט אלון נצרת עילית, אורט מוצקין.	לכל אורך השנה	3 שעות שבועיות	גב' שרה שדמי-וורטמן
<u>8</u>	קבוצת תמיכה לסטודנטים עם הפרעות קשב וריכוז עמוד 20	<ul style="list-style-type: none"> מתן מענה רגשי לצרכיהם של סטודנטים בעלי לקויות הפרעות קשב וריכוז יצירת רשת חברתית שתתמוך גם מחוץ למפגשי התמיכה בעתות קושי ומשבר הורדת מפלס הבדידות והניכור בה מצויים מבוגרים עם הפרעות קשב וריכוז מתן כלים וייעוץ של גורמים מקצועיים ושל הסטודנטים בינם לבין עצמם שיפור בתחום הלימודי והחברתי. 	8-10 סטודנטים המאובחנים כבעלי הפרעות קשב וריכוז.	לכל אורך השנה	שעתיים שבועיות	גב' כרמית שלו-לייפר
<u>9</u>	פיתוח מנהיגות צעירה ישראל (אורנים)/גרמניה (סטודנטים יהודים) עמוד 22	<ul style="list-style-type: none"> מתן כלים לפיתוח מנהיגות רחבת אופקים, בקרב סטודנטים בארץ ובגרמניה, תוך התייחסות לסוגיות של זהות וקשר לעמיות היהודית. יצירת פרויקטים חברתיים משותפים (כגון סרט) 	כ-10 סטודנטים מאורנים מחוג החח"ק וחוגים אחרים בפקולטה למח"ר	לכל אורך השנה	יום שני 19:00-15:45	ד"ר מיקי מוטולה

מחול"ה - מעורבות בקהילה

שנת הלימודים: תשע"א

1. **שם המכללה:** המכללה האקדמית אורנים
2. **שם התכנית:** 3 מאיחת האן הבוטני לכיוון הקהילה
3. **מרכז התכנית במכללה:** ד"ר מיכל (מוקי) גרוס
4. **פרטים על מיקום התכנית (מקום, שותפים):**

הגן הבוטני באורנים משתרע על שטח של כ-35 דונם בלב המכללה. סביבה טבעית זו מציעה שפע של הזדמנויות לפעילות מחקרית, לימודית רב-תחומית וחברתית ומהווה משאב בלתי נדלה לשיתוף פעולה בין-תחומי ולמגוון פעילויות, לרבות פעילות המפנה פניה לקהילה.
5. **מרכזת התכנית בקהילה:** סמדר שטסל – גימלאית, תושבת טבעון
6. **תיאור התכנית:**

במהלך השנים, ידע הגן תקופות טובות של פעילות תוססת ופריחה, אך גם "מורדות", בעקבות קשיים כלכליים והיעדר צוות חינוכי מקצועי. לאחרונה, חלה התערורות בפעילות החינוכית והאקדמית בגן, ובזכות ההכרה של משרד החקלאות בגן באורנים כגן בוטני מוכר, נוסף גם מקור מימון חדש המאפשר את החזקתו ופיתוחו. מטרת היוזמה היא להרחיב את הקשר בין ציבור המבוגרים והנוער מחוץ למכללה לבין הגן הבוטני באורנים. הכוונה לבנות סביב הגן קהילה מגוונת של מתנדבים בני גילאים ומגזרים שונים, אשר יפעלו יחדיו למען קידום המטרות השונות של הגן. פעילות זו תתרום להעצמת הסטודנטים הלומדים במכללה ולשימור פינת טבע בעלת מגוון ביולוגי יקר ערך מפני לחצי הפיתוח, לרווחת הקהילה כולה.

יעדי התכנית:

 - הקמת צוות מדריכים מקצועי לגן הבוטני מקרב הסטודנטים ובעזרת המרצים במכללה.
 - הקמת "קהילת ידידי הגן הבוטני" בקרב ציבור המבוגרים והנוער ביישובים מחוץ למכללה
 - קיום פעילויות לציבור הרחב (סיורים, הרצאות, אירועי טבע, חוגים)
 - הקמת חוג טבע בגן הבוטני לילדי האזור
 - הרחבת פעילויות החקר לנוער מבתי הספר העל-יסודיים (עבודות ביוטופ ועבודות גמר)
 - השתלמויות למורים וגננות
7. **משך מתוכנן של התכנית:** הכוונה ליצור תשתית שתפעל לאורך שנים.

8. מספר משתתפים בתכנית (בשנה זו)

בקהילה			במכללה				
אחרים	מורים	תלמידים	התמחות	מסלול	שנתון	סטודנטים	מרצים
15	30	15	רב תחומי [העדפה חלקית לביולוגים]	כל המכללה	ב-ד	20	4-5

9. תוצרים מצופים מהתכנית ומדדים להצלחתה

- קיום קהילת מתנדבים מעורבת ופעילה
- מספר ומגוון ימי הדרכה ופעילות לציבור
- המשכיות הפרוייקט לאורך שנים.
- התפתחות בתהליך שיקום הגן.

10. תיאור הליווי האקדמי והקרדיט הניתן לסטודנט

הסטודנטים ישתתפו בסדנת הדרכה, ובמהלכה יקבלו הנחיה וליווי בהכנת מאגר פעילויות ובהדרכת מבוגרים וילדים בגן הבוטני. סטודנטים אחרים ישתתפו בסדנת הגן הבוטני שתקנה להם את הידע לפיתוח חלקות בגן בשיתוף עם מתנדבים בקהילה. אקדמיציה אקדמית תינתן לסטודנטים שאינם מקבלים שכר ובהיקף של 2-4 שעות בהתאם להיקף עבודתם.

מחול"ה - מעורבות בקהילה

שנת הלימודים: תשע"א

1. שם המכללה: המכללה האקדמית אורנים
2. שם התכנית: *לינווי ותמיכה באזרחי חח"ק (N"ט+N"ד"ק) בצמודתם nce*
3. מרכז התכנית במכללה: ניסנוב אסנת
4. פרטים על מיקום התכנית (מקום, שותפים): מכללת אורנים. הבוגרים המשתתפים בתכנית פועלים במגוון מסגרות חינוכיות פורמאליות ולא פורמאליות (בתי ספר, פנימיות, עמותות) הפועלות עם נוער בסיכון
5. תיאור התכנית: הבוגרים המתחילים את עבודתם עם נוער בסיכון במסגרות השונות מתמודדים עם קשיים אישיים ומערכתיים. הם זקוקים ליווי ייחודי שיאפשר להם ליישם את העקרונות והכלים שרכשו במהלך לימודיהם בחוג. התכנית מוצעת מתוך אמונה שהעובד בשטח זקוק לתמיכה אישית (סופר וויזין) שתאפשר את צמיחתו האישית והמקצועית.

יעדים

המשך ליווי ותמיכה לבוגרי החוג המעוניינים לקבל תמיכה להתמודדויות בשטח, כהמשך ללימודיהם בחוג ושימוש בשפה, כלים, גישה, אמונות, תפיסות, שנרכשו בחוג.

6. משך מתוכנן של התכנית: לכל אורך השנה

7. מספר משתתפים בתכנית

בקהילה			במכללה				
אחרים	מורים	תלמידים	התמחות	מסלול	שנתון	סטודנטים	מרצים
	10 מורים בוגרי תכנית חח"ק		ק. נוער ומחנכים טיפוליים	חח"ק	בוגרים או שנה ד' במסגרת סטאז'.	10 בוגרי החוג חח"ק	אסנת ניסנוב

8. תוצרים מצופים מהתכנית ומדדים להצלחתה

התמודדות עם הקשיים העולים בשטח.
שיעור התמיכה הניתנת לדילמות העולות בשטח במסגרת קבוצת התמיכה לקשיים ריגשיים.
מדדים להצלחה - מידת ואופן ההתמודדות עם הקשיים והדילמות שעולים בשטח.

מדדים להערכה:

המדדים להצלחה יוערכו באמצעות שאלון משוב לבוגרים ותצפית במהלך המפגשים.

9. תיאור הליווי האקדמי והקרדיט הניתן לסטודנט

דרכי פעולה

- מפגשים/סדנאות שילוו את התפתחותם האישית והמקצועית של הבוגרים.
- המשך פיתוח יכולתם האישית, שתאפשר להם ליצור מערכת יחסים משמעותית עם תלמידיהם/חניכיהם.
- הבאת סיפורי מקרה מהשטח והרחבת אפשרויות ההתמודדות עם כל אירוע, תוך הבנת התהליכים האישיים שחווה עובד החינוך והשפעתם על האירוע.

מחול"ה - מעורבות בקהילה

שנת הלימודים: תשע"א

1. שם המכללה: המכללה האקדמית אורנים
2. שם התכנית: 'רו"ק - יחד רואים קהילה
3. מרכז התכנית במכללה: גב' כרמית שלו לייפר
4. פרטים על מיקום התכנית (מקום, שותפים):
התכנית תתבצע ברחבי קריית טבעון:
סטודנטים לקויי למידה ממכללת אורנים משנים ב' ומעלה, ילוו תלמידים מבתי הספר היסודיים בקריית טבעון, בפרויקט זה, בריכוזה של הגב' כרמית שלו לייפר, מנהלת מרכז קשת במכללה, ובהנחיית רחל כרמי, מנחת קבוצות פסיכותרפיסטית.
5. מרכז התכנית בקהילה: רחל כרמי- פסיכותרפיסטית ומנחת קבוצות
6. תיאור התכנית:
סטודנטים בעלי לקויות למידה מאורנים יגיעו לבית הספר בשעות הצהריים (13.00), וייצאו עם קבוצות תלמידים בעלי קשיים חברתיים ו/או לקויות למידה (כל סטודנט עם 2-3 תלמידים) לסיור ברחבי הקהילה, תוך התבוננות מעמיקה וחיפוש אחר מקומות/אנשים/בעלי חיים/צמחייה ועוד.
יחד, הסטודנט וחברי הקבוצה, יצלמו תמונות ייחודיות של פרטים אותם הם רוצים להנציח. תמונות אלו יישמרו, בהדרכת הסטודנט, בתיקייה ספציפית במחשב ושבווע לאחר מכן, ייערך שיח בין הסטודנט והתלמידים אודות הפרטים המצולמים. באמצעות שיח זה, תינתן הזדמנות להעלאת דעות, אמונות, חוויות ולמידה משותפת על שלל נושאים ומצבים.
באמצעות השיח, ייחשפו התלמידים בעלי הקשיים במיומנויות חברתיות ולמידה להזדמנויות לפתח ולרכוש כלים לביטוי עצמי בחברת השווים, לשיפור מיומנויות התקשורת בקבוצה, לטיפוח ועידוד הליכים דמוקרטיים בקבוצה - תוך שהם מונחים ע"י הסטודנטים שחוו אף הם בעברם חוויות דומות.
הסטודנטים, בדרך של דוגמה אישית ובאמצעות סיפורים של חוויות אישיות שלהם, ילמדו ויכוונו את תלמידי קבוצתם להתמודד עם קשיים כמו: סגנון דיבור, ניסיון לגייס את האחר, הבעת עמדה, עמידה בתור, קבלת האחר והקשבה.
7. משך מתוכנן של התכנית: התכנית תתבצע במהלך שנת הלימודים תשע"א

8. מספר משתתפים בתכנית:

בקהילה			במכללה				
אחרים	מורים	תלמידים	התמחות	מסלול	שנתון	סטודנטים	מרצים
1 מנחה		כ- 20	10 סטודנטים בעלי לקויות למידה מכל מסלולי הלימוד באורנים				

9. תוצרים מצופים מהתכנית ומדדים להצלחתה:

במהלך שנת הלימודים, יצטברו בתיקיית המחשב תצלומים ממגוון מקומות וחוויות אותם בחרו התלמידים להנציח.

בסיום שנת הלימודים, ייבחרו עד 20 תמונות נבחרות מבין כלל התצלומים, יפותחו, יוגדלו וייתלו במבואת בתי הספר כ"גלריה" של תמונות מרחבי הקהילה. תמונות אלו יהיו מזכרת להנצחת הרגעים המיוחדים אותם חוו התלמידים בליווי הסטודנטים.

התוצר, המופק באמצעות הצילומים, מאפשר תהליך יעיל ומשוכלל לתיעוד והדגשה ויזואלית של המפגשים, מאפשר חזרה לתמונות על מנת להתמקד בהיבטים רגשיים ובהבנות קוגניטיביות, מעצים ומעמיק את התהליך כולו כשהתמונה מנציחה מבט, מבע, תנועה והתנהגות. הללו יספקו לסטודנטים בעלי לקויות הלמידה, במקביל להצלחת התלמידים בשיפור המיומנויות החברתיות והלימודיות שלהם, תחושה של מסוגלות והתפתחות, תוך שימוש באלמנטים טכניים כמו צילום והפקת תערוכת תמונות המשקפת את תהליך העבודה כולו.

הצלחת התכנית תוערך על פי המדדים הבאים:

- א. שביעות רצון התלמידים (שאלון)
- ב. שביעות רצון הסטודנטים (שאלון)
- ג. הערכת מחנכות התלמידים המשתתפים בפרויקט את התקדמות התלמידים בתחומי המיומנויות החברתיות במהלך שנת הלימודים (שאלון).

10. תיאור הליווי האקדמי והקרדיט הניתן לסטודנט:

כל סטודנט שישתתף בתכנית, יזכה בליווי ובתמיכה של סטודנט חונך במהלך שנת הלימודים.

מחול"ה - מעורבות בקהילה

שנת הלימודים: תשע"א

1. **שם המכללה:** המכללה האקדמית אורנים
2. **שם התכנית:** "יוזמים סרטים" – סטודנטים ואסירים מנצלים סרטים
3. **מרכזת התכנית במכללה:** טל גיל-שוורצברג
4. **פרטים על מיקום התכנית (מקום, שותפים):**

מקום: הפעילות תתקיים בחלקה במכללת אורנים (הכנה, הנחייה, בניית תכנית ולסיום התהליך - עריכת הסרטים).

לב הפעילות - העבודה עם האסירים, יתקיים בבית מעצר 'קישון' ובבית כלא 'כרמל'.

שותפים:

מרצים: 1. מנחה: טלי גיל שוורצברג. 2. אסיסטנט מהסדנה לעריכת וידיאו במכללת אורנים. 3. ליווי מקצועי נוסף – צוות החינוך של בתי הסוהר.

סטודנטים: סטודנטים שייבחרו לתכנית.
5. **מרכז התכנית בקהילה:** ראש תחום חינוך בבתי הכלא
6. **תיאור התכנית:**

מטרה: קיום של מפגשים לאורך זמן בין סטודנטים ואסירים, בהם יתנסו הסטודנטים בהנחה של יצירת סרטים. באמצעות הכלי האמנותי אותו יקנו להם הסטודנטים, תיווצר היכרות, פתיחות ואמפתיה, כמו גם הסרת גבולות ודעות קדומות בקרב כל המשתתפים.

יעדים: בניית תהליכים משמעותיים לסטודנטים ולאסירים, תוך שימוש בווידיאו, אחת מסוגות האמנות, ככלי להעצמה אישית וקבוצתית.

תיאור התכנית: הסטודנטים שייבחרו לתכנית יפעלו בתוך בתי הסוהר. הם ילמדו את המציאות ויכירו את הנפשות הפועלות במספר מפגשים מונחים על ידי מנחת התכנית בשיתוף עם צוותי החינוך במקום. לאחר מכן יצרו וינחו הסטודנטים תכניות עבודה עם האסירים, אשר יכללו העלאת נושאים לסרטים, לימוד תכנים מעולם הצילום ולבסוף - יצירת סרטים קצרים. החומרים המצולמים יוקרנו בפני האסירים ויהוו בסיס לשיחות קבוצתיות ואישיות, ולעיבוד תהליכים רגשיים שיעלו בעקבות היצירה.

בסיום הפרויקט יוקרנו הסרטים בהקרנה חגיגית בפני האסירים, הצוותים המלווים ואורחים משירות בתי הסוהר, ממכללת אורנים וממשרד החינוך.
7. **משך מתוכנן של התכנית:** סמסטר אחד

8. מספר משתתפים בתכנית:

בקהילה			במכללה				
אחרים	מורים	תלמידים	התמחות	מסלול	שנתון	סטודנטים	מרצים
ראש תחום	2	כ-20	אמנות	אמנות	ג'	6	מנחת הפעילות
חינוך מחוז	קצינות	אסירים	בקהילה				+
צפון	חינוך מבתי הכלא		ווידאו				אסיסטנט מסדנת הוידאו

9. תוצרים מצופים מהתכנית ומדדים להצלחתה:

1. סרטים קצרים
 2. דו"ח מחקר איכותני שיתעד את התהליכים שיעברו המשתתפים ואת כוחה של האמנות ככלי להשגתם של תהליכים אלו.
- הצלחת התכנית תיבחן על פי מדדים אקדמיים בתחום היצירה, כמו גם ברמת הדיווחים הרפלקטיביים בהם יחויבו הסטודנטים כחלק מתהליך ההנחיה אותו יובילו.

10. תיאור הלייווי האקדמי והקרדיט הניתן לסטודנט:

הסטודנטים ילוו בתהליכי היצירה ובניית הקבוצות על ידי המנחה וכן צוותי החינוך בבתי הכלא. הם יקבלו רקע תיאורטי בנושאי יצירת סרטים והבנת תהליכים חברתיים הייחודיים למסגרת הכלא.

הקרדיט שיינתן לסטודנטים יהיה על סמך הצלחתם בהובלת התהליך ובעריכה סופית של הסרטים.

הצרה אישית לסיכום: כוחה של האמנות כאפשרת מרחב פנימי ליוצריה, בא לידי ביטוי בהתנסויות קודמות אותן ערכתי עם סטודנטים ותלמידים בקהילות שונות. זירת ההתרחשות היוצמה שלצד - בתי כלא - מאופיינת במרחב חיצוני מצומצם, המוביל לתנאי לחץ, חיכוק וקשיים מרובים. ההזדמנות לצסוק באמנות מאפשרת שהייה במרחב החלופי - המרחב הפנימי - מעניקה לצוסקים בה תחושת עצמי שונה, אתגר וסיפוק. הוידאו, כסוגה אמנותית המחייבת התמודדות ראשית, טכנית, לימודית ושיתופי פצולה בתוך צוות, מספק קרקע בטוחה ומהנה להתמודדות אלו. כולי תקווה שהווצרה תכיר בייחודו של הכלי האמנותי, עבור אוכלוסייה שלא נחשפה אליו קודם לכן ולמצוא בו הזדמנות להצמחה וצדיפה בתוך המציאות המורכבת וכואבת של בית הסוהר.

מחול"ה - מעורבות בקהילה

שנת הלימודים: תשע"א

1. **שם המכללה:** המכללה האקדמית אורנים
2. **שם התכנית:** "מחנה צ'וקה, 2011" (יהודי, ערבי, ארמני) בשיתוף רשת-תחנות אמנות ברמלה, נצרת-אורנים, אופקים ורהט וכן בית הספר הגבוה לאמנות באוהאוס בוימר-גרמניה.
3. **מרכז התכנית במכללה:** פרופ' דוד וקשטיין
4. **פרטים על מיקום התכנית (מקום, שותפים):**

המחנה יתקיים כמפגש של שבוע, בו הסטודנטים יבלו ביחד באופן רצוף ואינטנסיבי. הפעילות תכלול סדנאות דיון, שעות יצירה לחד וביחד, סיורים, מפגשים עם אמנים, הרצאות.

הסטודנטים יעבדו בשני מוקדים פיזיים: תחנת אמנות רמלה ובמכללת אורנים. תכנון "המחנה" יחל באוקטובר 2010.

"המחנה" יתקיים באפריל 2011. מתוך ימי המחנה יום אחד יהיה פתוח לכלל הסטודנטים במכון לאמנות וקהל שוחרי אמנות בקהילה.
5. **תיאור התכנית:**

מפגש בינלאומי בין סטודנטים ואמנים מבוהמיה ומישראל, בעלי רקע תרבותי, דתי ולאומי שונה: יהודים, ערבים, גרמנים, נוצרים ומוסלמים.

מטרת "המחנה" היא ליצור מפגש ודיאלוג אמנותי שבו ילובנו השוני והקונפליקטים מהעבר וההווה. ה"מחנה" אמור ליצור חוויה אינטנסיבית של שיתוף ויצירה. השם "מחנה" רומז על מטענים קשים מהעבר, אבל בו בזמן על האופציה הנתונה בידינו בהווה ליצור עתיד אחר.

המחנה יתמקד בציור, בשאלות הציור בעת הזאת ובאופן שהאמנות העכשווית מייצרת שיח חברתי חדש. המחנה יתנהל כסוג של "מרתון" יצירה שלאחריו יתקיים כנס ותערוכה בו יוצגו עבודות אמנות של המשתתפים וכן סרט (ראיונות עם המשתתפים - מורים וסטודנטים) שיצולם במהלך ימי המחנה.
6. **משך מתוכנן של התכנית:** שנה

7. מספר משתתפים בתכנית

בקהילה			במכללה				
אחרים	מורים	תלמידים	התמחות	מסלול	שנתון	סטודנטים	מרצים
כ-30 סטודנטים ואמנים מבוהמיה ומישראל				אמנות	כל השנתונים תלמידי הקורס: "אמנות בקהילה"	20	10

8. תוצרים מצופים מהתכנית ומדדים להצלחתה:

- תוצרי הפעילות יוצגו לקהילה - הן במכללה והן בתחנת אמנות "רשת-רמלה", המהווה אחד השותפים בפרויקט.
- מדדים להערכה:** התערוכה והכנס יהוו מדדים להצלחת הפרויקט. שני אלו יהיו מעין חלון אל המציאות שבתוך מחנה. צפויים להגיע מבקרים במהלך ימי הפעילות וכ- 500 משתתפים בכנס ובהקרנות הסרט על התהליך. על כן נדרש להכין שאלוני משוב:
1. למשתתפים (סטודנטים ומורים)
 2. לצופים בשלבים השונים
 3. למבקרי אמנות
 4. לנציגי הקהילות המארחות (רמלה-תחנה לאמנות ומכללת אורנים).

9. תיאור הליווי האקדמי והקרדיט הניתן לסטודנט:

בפעילות ייקחו חלק אמנים/מרצים ממכללת "אורנים", אקדמיית "בצלאל" ובית ספר באוהאוס שילוו את הפרויקט מן הבחינה האקדמית, וכן סטודנטים מהמוסדות השונים.

מחול"ה - מעורבות בקהילה

שנת הלימודים: תשע"א

1. שם המכללה: המכללה האקדמית אורנים
2. שם התכנית: *אחנכ"ט ואחנכ"ט אצתיך כמנהיגות אזרחית אופיינית*
בישראל ובקהילות באמצע האלף החדש
3. מרכז התכנית במכללה: שרה שדמי-וורטמן
4. פרטים על מיקום התכנית (מקום, שותפים):
מתוכננת להיות מופעלת ב: נצרת, עכו, כעביה, שפרעם.
5. מרכז התכנית בקהילה: מיקי רון
6. תיאור התכנית:
רקע: מעורבות בקהילה היא גורם חשוב בפיתוח אזרחות טובה ומנהיגות חינוכית. היא הופכת את התרומה לקהילה לחלק מאורח החיים של פרחי הוראה, מרצים ומורים, מאפשרת מפגש עם מגוון אוכלוסיות ומזמנת מודעות לבעיות ואתגרים העומדים לפתחה של החברה.
מערכת החינוך מהווה ברומטר וביטוי לקשיים מצד אחד וזירה להתמודדות עימן מצד שני ומהווה זירה מרכזית ליצירת תהליכים פרטניים וקהילתיים.
בשנים האחרונות עוברים הכפרים והישובים הערביים שינויים ותמורות, עיקרן נעוץ במתח שבין המסורת ומודרניות. בני נוער וצעירים מזדהים עם החדש תוך התנגדות לערכי הקהילה המסורתית. ישנו ניכור גדל והולך בין ההורים לתלמידים, וזה מוטל על כתפי מערכת החינוך.
במקביל אצל צעירים רבים, גם כאלה שהם בעלי מוטיבציה ערכית-חברתית, מתגלים קשיים בקבלת מחויבות ארוכת-טווח ליישובם או קהילתם. הקשיים נובעים מסיבות תודעיות (תרבות ה"חופש" ממחויבות, הרווחת בקרב בני-גילם) ומסיבות כלכליות (קשיי פרנסה בפריפריה, ובמיוחד לימודים במוסדות אקדמאיים שאינם מצויים בד"כ בפריפריה).
בנוסף, החברה האזרחית במגזר הערבי אינה מפותחת דיה בדמות תושבים פעילים או עמותות ערביות. בתוך כך, ישנם פרויקטים חברתיים רבים המופעלים ע"י גורמים חיצוניים לקהילה, כך שאחרי שהמפעילים עוזבים, אין מי שיפעיל ויתחזק אותם, ופרויקטים אלה נעלמים.
המטרה היא להקים מנהיגות אזרחית צעירה המושתתת על סטודנטים באורנים למען קהילותיהם.

יעדים

- א. פיתוח מנהיגות אזרחית צעירה - יצירת קבוצות מחנכים בעלי מודעות חברתית ומוטיבציה גבוהה לשינוי והובלה.
- ב. הקמת פרויקטים חברתיים וחינוכיים למען הקהילה במגזר הערבי.

7. משך מתוכנן של התכנית:

שנה-שנתיים הקמה, הפעלה לאורך זמן.

8. מספר משתתפים בתכנית

בקהילה			במכללה				
אחרים	מורים	תלמידים	התמחות	מסלול	שנתון	סטודנטים	מרצים
5	10	100	כלל	כלל	כלל	20 (ערבים)	5

9. תוצרים מצופים מהתכנית ומדדים להצלחתה

- מספר גדל והולך של סטודנטים ערבים המעורבים בתכנית.
- שיתוף פעולה עם גורמים בקהילה שבה מופעלת התכנית, ויש בה תרומה לשני הצדדים.

10. תיאור הליווי האקדמי והקרדיט הניתן לסטודנט

- **אחריות על הגרעין** – חברי הגרעין יהיו שותפים בניהולו השוטף של הגרעין ובעיצובו כבר משלב ההקמה.
- **התנדבות בקהילה** – חברי הגרעין יפעלו לפחות 4 שעות שבועיות בפרויקטים קהילתיים, בהתאם לצורכי העיר, בדגש על פעילות חינוכית / קהילתית.
- **הכשרה** – חברי הגרעין יקבלו הכשרה מקצועית בנושאים מגוונים, כגון: חברה אזרחית, נוער בסיכון, יזמות חברתית, מנהיגות חינוכית, עבודת צוות וכד'.
- **אורחות חיים** – חברי הגרעין יקבלו ליווי והדרכה מסגל אורנים בעיצוב אורחות החיים המשותפים בגרעין, במימדי התרבות וההתנהלות הפנימית בכלל.

מחול"ה - מעורבות בקהילה

שנת הלימודים: תשע"א

1. **שם המכללה:** המכללה האקדמית אורנים
2. **שם התכנית:** *אסטודנטים לחינוך מנהיגים חברתיים* – סטודנטים מובילים מעורבות אזרחית מתנדבת בקרב תלמידי ובני נוער.
3. **מרכז התכנית במכללה:** שרה שדמי-וורטמן
4. **פרטים על מיקום התכנית** (מקום, שותפים):
בתי ספר אורט נצרת, אורט אלון נצרת עילית, אורט מוצקין.
5. **מרכז התכנית בקהילה:** מיקי רון

6. **תיאור התכנית:**

רקע: יישובי הפריפריה נמצאים בתהליכי שינוי והתפתחות. במהלך עשר השנים האחרונות עברו קהילות אלה שינויים דמוגרפים עקב קליטת גלי עלייה חדשים והגירה פנימית וחיצונית. שינויים דמוגרפים גוררים עמם תמורות תרבותיות, ושינויים במרקם החברתי. הראשונים המגיבים לתמורות מעין אלו הנם בני הנעורים. מצב זה מעצים את הנטייה הטבעית של ציבור זה, שמעצם מיקומו החברתי ובשלותו הרגשית נמצא בסיכון לגלישה לשולים החברתיים.

במצב זה מתרחבת המגמה המדאיגה בקרב הנוער אשר מאופיינת בהתגברות תופעות האלימות והוונדליזם, תחושת ניכור וכד'. המערכות המסורתיות של ביה"ס, מתנ"ס ותנועות הנוער אינן נותנות עוד מענה הולם למציאות חדשה זו. במקביל אצל צעירים רבים, גם כאלה שהם בעלי מוטיבציה ערכית-חברתית, מתגלים קשיים בקבלת מחויבות ארוכת-טווח ליישובם או קהילתם. הקשיים נובעים מסיבות תודעיות (תרבות ה"חופש" ממחויבות, הרווחת בקרב בני-גילם) ומסיבות כלכליות (קשיי פרנסה בפריפריה, ובמיוחד לימודים במוסדות אקדמאיים שאינם מצויים בד"כ בפריפריה).

בנוסף ישנם פרויקטים חברתיים רבים המופעלים ע"י גורמים חיצוניים לקהילה, כך שאחרי שהמפעילים עוזבים, אין מי שיפעיל ויתחזק אותם, ופרויקטים אלה נעלמים. **המטרה:** להקים מנהיגות אזרחית צעירה המושתתת על סטודנטים באורנים למען קהילותיהם -

פיתוח תכנית חינוכית מערכתית המתמקדת בפעילויות חברתיות ביישוב, לגיבוש מודעותם הקהילתית של הסטודנטים והנערים והרחבת מעגלי השייכות שלהם. פעילות זאת מתמקדת בהדגשת ערכי ההתנדבות והתרומה לקהילה. אורנים - המכללה האקדמית לחינוך, מאמינה בתהליך התערבות מקצועית המתבר בין קבוצות סטודנטים איכותיות ובין הנוער ביישוב כמענה מרכזי לאתגרים החברתיים והחינוכיים שהנוער מציב בפני הקהילות.

יעדים

- א. העלאת המודעות החברתית בקרב הסטודנטים למעורבות בקהילה.
- ב. פיתוח מנהיגות אזרחית צעירה עפ"י מרחב יישובי.
- ג. הקמת פרויקטים חברתיים וחינוכיים למען הקהילה.

7. משך מתוכנן של התכנית: שנה-שנתיים

8. מספר משתתפים בתכנית

בקהילה			במכללה				
אחרים	מורים	תלמידים	התמחות	מסלול	שנתון	סטודנטים	מרצים
10	20	200	כלל	כלל	כלל	100	10

9. תוצרים מצופים מהתכנית ומדדים להצלחתה

- א. מספר גדל והולך של סטודנטים מעורבים בתכנית.
- ב. פתיחת 10 יוזמות קהילתיות ומעלה, המופעלות ע"י קבוצות התלמידים.
- ג. שיתוף פעולה עם גורמים בקהילה שבה מופעלת התכנית, ויש בה תרומה לשני הצדדים.
- ד. סטודנטים המשמשים דמויות משמעותיות וחיוניות לנערים ונערות באשר הם.

10. תיאור הליווי האקדמי והקרדיט הניתן לסטודנט

- הליווי יערך ע"י הרצאות, סדנאות, ימי עיון לסטודנטים, שיעסקו בתכנים כגון:
 - המתנדב הקלאסי, המתנדב החדש, איך מחנכים להתנדבות, המושג התנדבות נוער.
 - בניית פרוייקט, השלבים בבניית פרוייקט – הבניית הידע
 - מקצועיות – הקשר בין מטרה, דרכי פעולה ומדדים להצלחה. מושגים אלו ילוו את כל הפרוייקט החינוכי, שייעשה באמצעות חלוקת תפקידים ברורה ועמידה ביעדים, ובחינה מחודשת כל הזמן.
- הסטודנטים יחולקו לקבוצות משימה.
- כל קבוצת סטודנטים תעבוד מול קבוצת תלמידים.
- הסטודנטים יפגשו את התלמידים אחת לשבוע, לאורך כל שנת הלימודים האקדמית, ל-3 שעות שבועיות.
- הסטודנטים נדרשים להגיש 3 עבודות במהלך השנה העוקבות אחר תהליך העבודה והצמיחה החינוכית שלהם, בגינן מקבלים ציון ו-2 נקודות קרדיט (עבור מעורבות חברתית, על פי כללי המל"ג).

מחול"ה - מעורבות בקהילה

שנת הלימודים: תשע"א

1. שם המכללה: המכללה האקדמית אורנים
2. שם התכנית: קמפוס תמיכה לסטודנטים עם הפרעות קשב וריכוז
3. מרכז התכנית במכללה: כרמית שלו לייפר
4. פרטים על מיקום התכנית (מקום, שותפים): מכללת אורנים
5. תיאור התכנית:

הפרעת קשב וריכוז בקרב מבוגרים היא הפרעה הקיימת בקרב כ- 6%-4% מן האוכלוסייה הבוגרת ופוגעת בקשת רחב של תחומי החיים ביניהם: התחום הלימודי, התעסוקתי והזוגי. היוזמה - תכנית האב להקמת קבוצת תמיכה לסטודנטים הסובלים מהפרעת קשב וריכוז היא פרי מחשבה על אותם סטודנטים בעלי הפרעת קשב וריכוז במכללת אורנים שאמנם מוצאים מענה רגשי במרכז קש"ת (מרכז תמיכה ללקויי למידה באורנים), אשר מספק מגוון רחב של עזרים, אך לא את המענה הרגשי-תמיכתי.

לעבודה בקבוצת תמיכה יתרונות רבים: ראשית, טיפול קבוצתי מאפשר לסובל מהפרעת קשב וריכוז להיפגש עם עוד אנשים הסובלים מהפרעה זו ומתמודדים עם קשייה של הפרעה בחייהם. שנית, נוצר מאגר ידע רחב ביותר כאשר נפגשים עם אנשים הסובלים מאותה בעיה וניתן ללמוד זה מזה, היות והאנשים המסוגלים להבינך באופן הטוב ביותר הם אלו המכירים את הבעיה "מבפנים". שלישית, בטיפול קבוצתי - הקבוצה מלמדת אותך כלים שונים כגון: להמתין לתורך, להתחלק עם אחרים והיכולת להקשיב לאחר. כלים אלו ילוו את הפרט גם בחיים שמחוץ לקבוצת הטיפול. יתרה מכך, מבוגרים רבים הסובלים מבעיית קשב וריכוז מגלים מידה רבה של בדידות ותחושה של חוסר שייכות. הטיפול הקבוצתי יסייע להם להרגיש תחושת שייכות וכן תחושה שהם נוטלים חלק במשהו גדול ומשמעותי, תחושה זו כה חשובה למבוגרים הסובלים מהפרעת קשב וריכוז שתכופות נוטים להיות עסוקים בעצמם ובעולמם הפנימי.
6. משך מתוכנן של התכנית: שנה

7. מספר משתתפים בתכנית

בקהילה			במכללה				
אחרים	מורים	תלמידים	התמחות	מסלול	שנתון	סטודנטים	מרצים
			כלל	כלל	כלל	8-10	

8. תוצרים מצופים מהתכנית ומדדים להצלחתה

- יצירת סביבה תומכת עבור סטודנטים עם הפרעות קשב וריכוז
- יצירת רשת חברתית שתתמוך גם מחוץ למפגשי התמיכה בעתות קושי ומשבר
- הורדת מפלס הבדידות והניכור בה מצויים מבוגרים עם הפרעות קשב וריכוז

- מתן כלים וייעוץ של גורמים מקצועיים ושל הסטודנטים בינם לבין עצמם
- שיפור בתחום הלימודי והחברתי.

מדדים להערכה:

- שיחת משוב קבוצתית, אחת לסמסטר, ושאלון משוב אנונימי
- שיחת משוב עם מנהלת מרכז קשי"ת, הגב' כרמית שלו-לייפר.

9. תיאור הליווי האקדמי והקרדיט הניתן לסטודנט

קבוצת התמיכה תיפגש פעם בשבוע בשיתוף עם מוביל הקבוצה. הפגישה תיערך בימים ובשעות קבועות (שעתיים לכל מפגש). אחת למספר מפגשים יבוא מרצה אורח שיסייע וייתן כלים לסטודנטים לפי הצרכים שיעלו במפגשים. כמו כן, לאורך השנה יבוצעו פעילויות גיבוש עבור חיזוק הקשר בין חברי הקבוצה.

מחול"ה - מעורבות בקהילה

שנת הלימודים: תשע"א

1. **שם המכללה:** המכללה האקדמית אורנים
2. **שם התכנית:** פיתוח מנהיגות צעירה ישראל (אורניס) / אורניס
(סדאן/ט"ס יהודיס)
3. **מרכז התכנית במכללה:** ד"ר מיקי מוטולה
4. **פרטים על מיקום התכנית** (מקום, שותפים): במסגרת הקורס נקיים חילופי משלחות. במהלך קיץ 2011 תגיע לארץ משלחת של סטודנטים מגרמניה ובסתיו אותה שנה תצא משלחת מאורנים לגרמניה.
5. **מרכז התכנית בקהילה:** גבי רוברטה בל-קליגר
שותפים למימון והובלת הפרויקט:
פדרציית ניו-יורק – הארגון היהודי של הקהילה היהודית בניו-יורק שתומך ויוזם פרויקטים מגוונים בכל רחבי העולם.
אגף העם היהודי במרכז למנהיגות בקהילה, 'שדמות' במכללת אורנים - האגף מפתח מודעות לעמיות יהודית, העמקת הזהות היהודית ויצירת תחושת שייכות ומחויבות לעם היהודי.
תכניות האגף עוסקות בהכשרה חינוכית, החלת שינוי מוסדי, פיתוח מנהיגות בקהילה היהודי, ויצירת קשרים וגשרים בין קהילות בארץ ובעולם.
6. **תיאור התכנית:**
במסגרת החוג לחינוך חברתי קהילתי אנו מלמדים שנים רבות את יסודות המנהיגות והעבודה הקהילתית. בוגרינו מאיישים תפקידים בכירים במסגרות חינוך פורמאליות ולא פורמאליות בישראל. עד היום התמקדו הלימודים באופן טבעי במציאות הישראלית. עם השנים החלו סטודנטים ובוגרים לעבוד בקהילות יהודיות בחו"ל ואתגרו את סגל החוג בשאלות הקשורות לעבודה עם הקהילה היהודית בגולה.
בזכות שיתוף פעולה שנרקם עם הפדרציה היהודית של ניו-יורק אנו מבקשים להציע לסטודנטים שלנו קורס שייתן מענה לצורך חדש זה. קורס זה יפתח בפני הסטודנטים שלנו אופקים חדשים לפעולה ולמידה.

מטרה/רציונל:

מטרת הפרויקט היא לפתח מנהיגות צעירה בקרב סטודנטים בארץ ובגרמניה תוך התייחסות משותפת מעמיקה לסוגיות של זהות אישית, קהילתית וקשר לעמיות יהודית.

יעדים:

אנו שואפים להביא ליצירת קשרים אישיים ואקדמיים משמעותיים בין סטודנטים היהודיים בגרמניה לבין סטודנטים במכללת אורנים. הסטודנטים יקבלו כלים קונספטואליים ומעשיים לפיתוח מנהיגות רחבת אופקים תוך כדי עיסוק מעמיק בנושאים הבאים: זהות אישית ותרבותית, קהילתיות ולאומיות.

במסגרת הקורס יתבקשו הסטודנטים בגרמניה ובאורנים ליזום ולהפעיל מיזמים חברתיים וקהילתיים תוך התייחסות הדדית ושיתוף פעולה.

7. משך מתוכנן של התכנית: שנה

8. מספר משתתפים בתכנית

בקהילה			במכללה				
אחרים	מורים	תלמידים	התמחות	מסלול	שנתון	סטודנטים	מרצים
		סטודנטים מגרמניה 10-20	כלל	החוד לחח"ק והפקולטה למח"ר	כלל	10-20	

9. תוצרים מצופים מהתכנית ומדדים להצלחתה

יופעלו במקביל ובשותפות שתי תכניות חינוכיות: באורנים ובקהילה יהודית בגרמניה. במסגרת הקורס נקיים חילופי משלחות. במהלך קיץ 2011 תגיע לארץ משלחת של סטודנטים מגרמניה ובסתיו אותה שנה תצא משלחת מאורנים לגרמניה.

מדדים להערכה:

- שאלוני הערכה יחולקו בשלושה צמתים: בהתחלת הקורס בישראל והסמינרים בגרמניה, בין המשלחות ובסיום התכנית.
- שיחות משוב של צוות המוביל
- שיחות משוב עם הסטודנטים

ממצאי ההערכה ישקפו הן את שביעות רצון של המשתתפים, והן את מידת ההשפעה של התכנית עליהם בתחומים שונים (דעות, זהות, מחויבות, מוטיבציה וכדומה), ויצביעו על מידת יעילותם ואיכותם של מרכיבי הפרויקט השונים. ההערכה תלמד על נקודות החוזק והאתגרים של התכנית, דבר שיאפשר לשפרה ולהתאימה עוד יותר למטרות התכנית.

10. תיאור הליווי האקדמי והקרדיט הניתן לסטודנט

הסטודנט ישתתף בקורס "מנהיגות בהיבט בינ"לי" בהיקף של 2 ש"ש בהנחייתו של ד"ר מיקי מוטולה במהלך הסמסטר. הוא יידרש לעמוד בקריטריונים האקדמיים של הקורס, הכוללים קריאת חומר עיוני, הרצאות והכנת מטלות. הסטודנטים יתבקשו במהלך הקורס ליזום מיזמים חינוכיים משותפים. במסגרת הקורס באורנים ילמדו הסטודנטים להפיק סרטים בשירות הקהילה ויתעדו תוך כדי כך את תהליך הלמידה בקורס.